

VÙNG 4 QUÂN CHỨNG HẢI QUÂN CHĂM LO GIÁO DỤC THỂ HỆ TRẺ THEO DI CHỨC CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

Chuẩn Đô đốc NGUYỄN ĐỨC VƯỢNG (*)

Tóm tắt: Bài viết khẳng định giá trị lý luận và thực tiễn về chăm lo giáo dục thể hệ cách mạng cho đời sau theo Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đồng thời, chỉ ra những giải pháp để thực hiện có hiệu quả việc giáo dục thể hệ trẻ ở Vùng 4 Quân chủng Hải quân theo Di chúc của Người.

Từ khóa: Chủ tịch Hồ Chí Minh; Di chúc; giáo dục thể hệ trẻ; Hải quân.

Abstract: This papers affirms the theoretical and practical implications of taking care of educating revolutionary young generation for the future in compliance with the Will of President Ho Chi Minh. This paper also recommends some solutions to effectively implement young generation education in Zone 4 of Vietnam Navy in compliance with the Will of President Ho Chi Minh.

Keywords: President Ho Chi Minh; Will; young generation education; Navy.

Ngày nhận bài: 21/6/2019 Ngày biên tập: 23/7/2019 Ngày duyệt đăng: 16/8/2019

1. Chăm lo giáo dục thể hệ trẻ theo Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Trước lúc đi xa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã để lại cho toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta bản *Di chúc* thiêng liêng, bất hủ. Đây là một tài sản vô giá, một văn kiện lịch sử phản ánh tập trung nhất tư tưởng, đạo đức và phong cách, kết tinh những giá trị tư tưởng, những tình cảm thấm thiết và niềm tin vững chắc, thể hiện tinh thần trách nhiệm lớn lao, lo lắng mọi bề đến tương lai của dân tộc ta, của chế độ xã hội chủ nghĩa của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Trong *Di chúc*, Chủ tịch Hồ Chí Minh khái quát những nhiệm vụ chiến lược và những vấn đề mấu chốt mà Đảng và nhân dân ta phải nắm vững để hoàn thành sự nghiệp cách mạng, thể hiện nguyện vọng, ý chí và quyết tâm đấu tranh cho sự nghiệp giải phóng dân tộc, thống nhất nước nhà. Trong đó, Người căn dặn: “Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”⁽¹⁾.

Thực tiễn đất nước sau hơn 30 năm đổi mới, mở cửa, hội nhập quốc tế đã cho thấy tầm nhìn chiến lược của Chủ tịch Hồ Chí Minh về những vấn đề tương lai về chính trị, xã hội

của đất nước. Trong đó, có nội dung bàn về vấn đề bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau trong điều kiện Đảng cầm quyền. Người chỉ rõ: “Giáo dục nhằm đào tạo những người kế tục sự nghiệp cách mạng to lớn của Đảng và nhân dân ta”⁽²⁾.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi giáo dục là công việc xây dựng con người, là sự nghiệp trồng người, giúp phát triển hoàn toàn những năng lực sẵn có của con người, đào tạo nên những công dân tốt và cán bộ tốt. Người nhấn mạnh: “Không có giáo dục, không có cán bộ thì cũng không nói gì đến kinh tế, văn hóa. Trong việc đào tạo cán bộ, giáo dục là bước đầu”⁽³⁾. Đề cao vai trò của giáo dục đối với việc hình thành, phát triển nhân cách con người, Người viết: Hiền dữ phải đâu là tính sẵn. Phần nhiều do giáo dục mà nên. Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi trọng và tin tưởng vào thế hệ trẻ và cho rằng: “Trong công cuộc kiến thiết đó, nước nhà trông mong chờ đợi ở các em rất nhiều. Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các em”⁽⁴⁾. Để thế hệ trẻ xứng đáng là những người chủ tương lai của đất nước, Người nhắc nhở trách nhiệm của lớp cha anh trong việc

(*) Bí thư Đảng ủy, Chính ủy Vùng 4 Quân chủng Hải quân

bồi dưỡng, diu dắt họ, đó chính là công việc rất quan trọng và cần thiết của cách mạng, của Đảng.

Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là sự thể hiện sâu sắc tư tưởng giáo dục nhân văn Hồ Chí Minh, nhất là đối với những người đã dũng cảm hy sinh một phần xương máu của mình cho Tổ quốc, Người căn dặn: Đảng, Chính phủ và đồng bào tìm mọi cách làm cho họ có nơi ăn chốn ở yên ổn, đồng thời phải mở những lớp dạy nghề thích hợp với mỗi người để họ có thể dần dần “tự lực cánh sinh”... Những chiến sĩ trẻ tuổi trong các lực lượng vũ trang nhân dân và thanh niên xung phong đều đã được rèn luyện trong chiến đấu và đều tỏ ra dũng cảm. Đảng và Chính phủ cần chọn một số ưu tú nhất, cho các cháu ấy đi học thêm các ngành, các nghề, để đào tạo thành những cán bộ và công nhân có kỹ thuật giỏi, tư tưởng tốt, lập trường cách mạng vững chắc. Đó là đội quân chủ lực trong công cuộc xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở nước ta⁽⁵⁾.

2. Giải pháp thực hiện có hiệu quả việc giáo dục thế hệ trẻ ở Vùng 4 Quân chủng Hải quân

Thứ nhất, mỗi cán bộ, chiến sĩ cần tiếp tục quán triệt sâu sắc mục tiêu, lý tưởng chiến đấu của Quân đội nhân dân Việt Nam.

Đây là giải pháp cơ bản nhằm xây dựng phẩm chất chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho quân nhân. Giáo dục quán triệt lý tưởng chiến đấu, hình thành ở lực lượng vũ trang bản lĩnh chính trị kiên định vững vàng và trung thành vô hạn với Đảng, với Tổ quốc và nhân dân; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; nhận thức sâu sắc đó là con đường duy nhất đúng đắn đưa nhân dân ta tới mục tiêu: dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Phải coi trọng công tác giáo dục, quán triệt mục tiêu, lý tưởng chiến đấu của quân đội nâng lên ở trình độ lý luận nhằm xây dựng thế giới quan, nhân sinh quan mácxít theo tư tưởng Hồ Chí Minh. Đó là cơ sở lý luận để mỗi quân nhân xem xét, đánh giá các mối quan hệ xã hội, giải quyết, xử lý hài hoà các quan hệ lợi ích, định hướng đúng đắn cho nhận thức và hành

động. Qua đó, mỗi quân nhân có thái độ kiên quyết đấu tranh không khoan nhượng chống mọi quan điểm, tư tưởng sai trái với đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật Nhà nước; kiên quyết đấu tranh chống lại âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch; sẵn sàng hy sinh bảo vệ độc lập, chủ quyền, biển, đảo và toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, bảo vệ Đảng, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa, bảo vệ nhân dân.

Thứ hai, tiếp tục giáo dục, bồi dưỡng toàn diện cho cán bộ, chiến sĩ.

Mục đích, nhiệm vụ cơ bản của việc giáo dục, bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau, theo tư tưởng Hồ Chí Minh chính là những con người Việt Nam phát triển toàn diện, một thể hệ kế tiếp vừa “hồng” vừa “chuyên”, có đủ đức và tài, trong đó lấy đức làm gốc. Trong *Di chúc*, Người căn dặn: “Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên”⁽⁶⁾. Trách nhiệm của nhà trường là: “... đào tạo những công dân và cán bộ tốt, những người chủ tương lai tốt của nước nhà”⁽⁷⁾; đồng thời, trong việc giáo dục và học tập, phải chú trọng đủ các mặt: đạo đức cách mạng, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, văn hoá kỹ thuật, lao động và sản xuất. Đối với quân nhân phải: biết võ, biết văn mới là quân nhân hoàn toàn. Muốn biết thì phải thi đua học tập. Người khẳng định: muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản, trước hết phải xây dựng con người xã hội chủ nghĩa, con người cộng sản chủ nghĩa.

Muốn con những con người phát triển toàn diện, hài hoà, trong giáo dục phải thực hiện tốt phương châm: thống nhất giữa lý luận và thực tiễn, học đi đôi với hành, nhà trường gắn liền với xã hội. Đặc biệt, đối với lớp trẻ, Người nhấn mạnh: “Giáo dục thanh niên không thể tách rời mà phải liên hệ chặt chẽ với những cuộc đấu tranh của xã hội”⁽⁸⁾. Phải học ở trường, học ở sách vở, học lẫn nhau và học ở nhân dân. Đối với quân nhân, học tập bất cứ nội dung gì cũng phải gắn chặt với việc thực

hành và vận dụng vào thực tiễn chiến đấu, công tác của quân đội. Người nói: "Học chính cương, chính sách rồi phải thực hiện. Nếu thuộc lâu mà không biết đánh giặc thì vô dụng"⁽⁹⁾. Như vậy, việc thống nhất giữa lý luận với thực tiễn, học đi đôi với hành, nhà trường gắn liền với xã hội là con đường, là phương thức quan trọng nhất để đào tạo ra những con người phát triển toàn diện.

Theo đó, mỗi cán bộ, chiến sĩ ở Vùng 4 Quân chủng Hải quân phải tự giác xây dựng kế hoạch học tập, làm theo tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Chính việc học tập và rèn luyện các phẩm chất để trở thành con người phát triển toàn diện đã làm nên bản chất, truyền thống của quân đội ta. Để "phát triển hoàn toàn", có đủ đức và tài, các thế hệ cách mạng kế tiếp cần tiếp tục quán triệt sâu sắc và thực hiện đầy đủ mục tiêu: "Xây dựng con người Việt Nam đẹp về nhân cách, đạo đức, tâm hồn; cao về trí tuệ, năng lực, kỹ năng sáng tạo; khỏe về thể chất; nâng cao trách nhiệm xã hội, nghĩa vụ công dân, ý thức tôn trọng, tuân thủ pháp luật; phát huy tốt vai trò chủ thể sáng tạo trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc"⁽¹⁰⁾. Trước yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ biển, đảo của Tổ quốc trong tình hình mới, cán bộ, chiến sĩ Vùng 4 cần tiếp tục phát huy, tích cực rèn luyện để vừa có trí thức, có sức khỏe và kỹ năng nghề nghiệp giỏi, tự mình hoàn thiện giá trị, nhân cách, bảo vệ và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập quốc tế; chủ động bồi dưỡng các giá trị văn hóa, đặc biệt là lý tưởng sống, lối sống, năng lực trí tuệ, đạo đức và bản lĩnh của con người Việt Nam. Đó cũng chính là hướng tới mục tiêu giáo dục con người Việt Nam toàn diện: phát triển cao về trí tuệ, trong sáng về đạo đức, phong phú về tâm hồn, cường tráng về thể chất, xứng đáng là "những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa "hồng", vừa "chuyên".

Đối với đội ngũ giáo viên cần chủ động rèn luyện để có đủ đức và tài, có trình độ văn hóa sư phạm cao, đồng thời là những người tiêu biểu cho sự kiên định với lý tưởng xã hội chủ nghĩa của Đảng, có bản lĩnh chính trị

vững vàng, có thế giới quan và phương pháp luận khoa học, hoàn thành vai trò, trách nhiệm của người thầy chăm lo giáo dục các thế hệ cách mạng kế tiếp trở thành những chiến sĩ tốt, những cán bộ tốt, lớp người kế tục sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa "hồng" vừa "chuyên".

Thứ ba, tích cực trau dồi phẩm chất đạo đức cách mạng cho cán bộ, chiến sĩ thực sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư.

Việc giáo dục cho mỗi quân nhân các giá trị đạo đức: trung với nước, trung với Đảng, hiếu với dân; ý chí quyết chiến, quyết thắng; nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng; cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; đoàn kết đồng chí, đồng đội, thương yêu nhau như anh em ruột thịt, đồng cam cộng khổ, chia ngọt sẻ bùi, đoàn kết quân dân, đoàn kết quốc tế... đã là bản chất, truyền thống của quân đội ta. Những phẩm chất đạo đức truyền thống đó đã định hướng cho việc tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu của các thế hệ cán bộ, chiến sĩ ở Vùng 4 và luôn thực hành cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư.

Cán bộ, chiến sĩ ở Vùng 4 đều hiểu rằng trong *Di chúc*, Người yêu cầu mỗi cán bộ và đảng viên phải thật sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Phải "thật sự" thì mới không sa vào chủ nghĩa cá nhân, không xâm hại tới lợi ích của tập thể, của nhân dân. Cần, kiệm, liêm, chính là phẩm chất nền tảng của đạo đức cách mạng, mà trước hết là của mỗi người cán bộ và đảng viên. Bởi vì, người cán bộ, đảng viên vừa thực hiện vừa tuyên truyền, giáo dục quần chúng cùng thực hiện trở thành nếp sống tốt đẹp của xã hội. Người cho rằng: "Một dân tộc biết cần, kiệm, biết liêm là một dân tộc giàu về vật chất, mạnh về tinh thần, là một dân tộc văn minh tiến bộ"⁽¹¹⁾. Với cán bộ, đảng viên, Người căn dặn: "Trước mặt quần chúng, không phải ta cứ viết lên trán chữ "cộng sản" mà ta được họ yêu mến. Quần chúng chỉ quý mến những người có tư cách, đạo đức. Muốn hướng dẫn nhân dân, mình phải làm mực thước cho người ta bắt chước"⁽¹²⁾; cần "làm đúng cần, kiệm, liêm, chính để cho dân tin, dân phục, dân yêu"⁽¹³⁾.

Nhờ quán triệt và thực hiện thật sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, mà trong những năm qua, mặc dù trước tác động tiêu cực của mặt trái kinh tế thị trường, sự chống phá của các thế lực thù địch, phản động đối với Đảng, với chế độ xã hội chủ nghĩa, cán bộ, chiến sĩ ở Vùng 4 vẫn giữ vững và phát huy được phẩm chất cách mạng, luôn phấn đấu vươn lên hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc mà Đảng, Nhà nước, nhân dân, quân đội giao phó.

Thứ tư, tăng cường giáo dục bản chất, truyền thống quân đội cho cán bộ, chiến sĩ gắn với giáo dục lịch sử của dân tộc, lịch sử của Đảng, lịch sử và truyền thống đơn vị, địa phương nơi đóng quân.

Trong giáo dục truyền thống, cấp ủy, chỉ huy, chính ủy, chính trị viên các cấp cần coi trọng giáo dục những tấm gương của các đảng viên lão thành cách mạng và gương chiến đấu của các anh hùng, dũng sĩ trong lực lượng vũ trang, trong Hải quân nhân dân ta. Đặc biệt là đẩy mạnh cuộc vận động Học tập và làm theo tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Đây là một yêu cầu cấp thiết đối với sự nghiệp giáo dục, rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng cho các thế hệ cách mạng kế tiếp hiện nay, cũng phù hợp với nguyện vọng và tình cảm thiêng liêng của quân đội ta đối với Bác. Thực hiện tốt những yêu cầu, nội dung giáo dục bản chất, truyền thống quân đội sẽ động viên, khơi dậy mạnh mẽ lòng tự hào dân tộc, tình cảm thiêng liêng, gắn bó của cán bộ, chiến sĩ đối với Đảng, với lãnh tụ, với quân đội và đơn vị mình, từ đó củng cố quyết tâm phấn đấu hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Thứ năm, tăng cường giáo dục chủ nghĩa tập thể cho cán bộ, chiến sĩ với tinh thần sống mình vì mọi người.

Phải thường xuyên trau dồi cho cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị những giá trị đạo đức truyền thống: chủ nghĩa tập thể, tinh thần sống mình vì mọi người, trọng danh dự, tình đồng chí, đồng đội "đồng cam cộng khổ", sẵn sàng nhường thuận lợi cho bạn, nhận khó khăn về mình; chú trọng xây dựng tình đoàn kết thương yêu đồng chí, đồng đội, sống chân

thành, cởi mở, gắn bó, tôn trọng, quý mến lẫn nhau, tận tình giúp đỡ nhau lúc thường cũng như lúc khó khăn, cùng tiến bộ trưởng thành. Đồng thời, cùng với tăng cường giáo dục những giá trị đạo đức truyền thống đó, mỗi cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị cần phải tích cực đấu tranh với những biểu hiện chạy theo lối sống thực dụng, chủ nghĩa cá nhân, coi vật chất, lợi ích cá nhân, cục bộ nặng hơn danh dự, nhân cách quân nhân.

Thứ sáu, tăng cường giáo dục cho cán bộ, chiến sĩ tinh kỷ luật cao trong mọi điều kiện, hoàn cảnh.

Xây dựng phẩm chất đạo đức cho quân nhân theo Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh là phải hình thành ở mỗi quân nhân tinh kỷ luật cao. Trong tình hình mới, lãnh đạo, chỉ huy các đơn vị cần phải thực hiện nghiêm chỉnh việc xây dựng nền nếp chính quy, chăm lo xây dựng, quản lý kỷ luật của đơn vị. Tập trung giáo dục nâng cao nhận thức cho bộ đội về pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội và những quy định của đơn vị; giáo dục ý thức tự giác chấp hành kỷ luật, phục tùng mệnh lệnh, chỉ thị của cấp trên; ý thức làm chủ tập thể, lối sống, phong cách người quân nhân cách mạng. Tăng cường rèn luyện tác phong chính quy, khẩn trương, chính xác cho mọi quân nhân. Thường xuyên tăng cường công tác kiểm tra, đánh giá, tiến hành xử lý các vi phạm và khen thưởng đối với đơn vị, cá nhân chấp hành tốt kỷ luật quân đội. Đồng thời, nghiêm khắc phê phán những thái độ, hành vi vi phạm pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội, quy định của đơn vị.

Thứ bảy, tăng cường giáo dục cho cán bộ, chiến sĩ tình đoàn kết gắn bó với nhân dân.

Nhiệm vụ chính trị của Quân đội ta là phục vụ nhân dân, là chiến đấu hy sinh vì độc lập tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội, vì hạnh phúc của nhân dân dưới sự lãnh đạo của Đảng. Đoàn kết gắn bó với nhân dân, cùng nhân dân chiến đấu chống kẻ thù xâm lược là phẩm chất, nhân cách cơ bản của người quân nhân cách mạng. Vì vậy, để bồi dưỡng phẩm chất đạo đức cách mạng cho quân nhân theo tư tưởng Hồ Chí Minh, cấp ủy, chỉ huy, cơ quan, chính trị viên các đơn vị,

dù đóng quân trên địa bàn nào, cũng phải tăng cường giáo dục tinh đoàn kết gắn bó với nhân dân; chú trọng thắt chặt mối liên hệ với cấp ủy, chính quyền, đoàn thể và nhân dân địa phương, làm tốt công tác dân vận.

Thứ tám, tăng cường giáo dục cho cán bộ, chiến sĩ về tinh thần đoàn kết quốc tế.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn dạy quân đội ta chẳng những có lòng yêu nước nồng nàn mà còn phải có tinh thần quốc tế vô sản trong sáng; đoàn kết với quân đội và nhân dân hai nước Lào, Campuchia, đoàn kết với quân đội và nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em. Với đặc thù bảo vệ biển, đảo của Tổ quốc, lãnh đạo, chỉ huy đơn vị cần thường xuyên giáo dục, phẩm chất tinh thần quốc tế vô sản trong sáng, làm cho cán bộ, chiến sĩ nhận thức rõ bạn, thù, đối tượng và đối tác của cách mạng Việt Nam để chống mơ hồ, mất cảnh giác. Qua đó, tạo sự đoàn kết, giúp đỡ lẫn nhau, chống mọi biểu hiện của chủ nghĩa dân tộc hẹp hòi, sô vanh nước lớn, cùng mục tiêu chiến đấu bảo đảm an ninh trên biển vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội.

Thực hiện tốt di huấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là việc rất quan trọng và cần thiết. Di huấn đó đã trở thành một di sản vô giá, một nguồn sức mạnh tinh thần mạnh mẽ của toàn Đảng, toàn dân ta trong sự nghiệp cách mạng, sự nghiệp xây dựng con người Việt Nam cần tiếp tục được trân trọng giữ gìn, bảo vệ, nghiên cứu vận dụng, phát triển sáng tạo trong thực hiện chiến lược con người, chăm lo bồi dưỡng, giáo dục, rèn luyện thế hệ cách mạng cho đời sau có bản lĩnh chính trị, năng lực và phẩm chất đạo đức để xứng đáng với vai trò là người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa "hồng", vừa "chuyên", thực hiện công cuộc xây dựng đất nước ngày càng "đàng hoàng hơn, to đẹp hơn". Do đó, việc học tập và làm theo *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh để giữ gìn và phát huy phẩm chất đạo đức cách mạng, đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân của cán bộ, chiến sĩ Vùng 4 Hải quân phải trở thành vấn đề cơ bản, thường xuyên trong tình hiện nay. Đó là động

lực và sức mạnh tinh thần to lớn giúp mọi cán bộ, chiến sĩ Vùng 4 Hải quân vượt qua mọi thử thách, cam bẫy của chủ nghĩa cá nhân, phấn đấu cho lợi ích của Đảng, của nhân dân, hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao trong bất kỳ hoàn cảnh nào./.

Ghi chú:

(1) *Hồ Chí Minh, toàn tập*, tập 15 (Bản Di chúc - CD-ROM), Nxb CTQG, 2012, tr.612.

(2),(5),(6) *Hồ Chí Minh, toàn tập*, tập 12, Nxb CTQG, H.2002, tr.404, tr.503-504, tr.510.

(3),(7) *Hồ Chí Minh, toàn tập*, tập 8, Nxb CTQG, H.2002, tr.184, tr.80.

(4) *Hồ Chí Minh, toàn tập*, tập 4, Nxb CTQG, H.2002, tr.33.

(8) *Hồ Chí Minh, toàn tập*, tập 7, Nxb CTQG, H.2002, tr.455.

(9) *Hồ Chí Minh, toàn tập*, tập 6, Nxb CTQG, H.2002, tr.319.

(10) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, H.2016, tr.29.

(11),(12),(13) *Hồ Chí Minh, toàn tập*, tập 5 (CD-ROM), Nxb CTQG, H.2012, tr.642, tr.552, tr.232.

Tài liệu tham khảo:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Hội nghị lần thứ III Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII*, Nxb CTQG, H.1997.

2. Bộ Chính trị, *Nghị quyết số 43-NQ/TW về quy hoạch cán bộ lãnh đạo, quản lý thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước*, H.2005.

3. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, H.2016.

4. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Nghị quyết Hội nghị lần thứ 7 Ban Chấp hành Trung ương khóa XII*, H.2018.

5. Quân ủy Trung ương, *Nghị quyết số 109-NQ/QUTW ngày 11/02/2019 của Quân ủy Trung ương về xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội, nhất là cấp chiến dịch, chiến lược đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới*, H.2019.